

В.В. Ежов¹, Е.А. Гоженко², А.А. Овчаренко³, А.С. Бобков³

Перспективы интеграции технологий СПА в санаторно-курортный комплекс Украины

¹ Крымский государственный медицинский университет им. С.И. Георгиевского, г. Симферополь,

² Украинский НИИ медицинской реабилитации и курортологии, г. Одесса,

³ Украинская школа СПА, г. Запорожье

Ключові слова: СПА, санаторій, курорт, здоров'я.

Ключевые слова: СПА, санаторий, курорт, здоровье.

Key words: SPA, sanatorium, resort, health.

Реалізація концепції СПА в санаторно-курортній установі передбачає розробку проекту, організацію робочого простору, методичної документації, навчання персоналу, індивідуальну роботу з пацієнтом. Інтеграція СПА-технологій у санаторно-курортний комплекс потребує врахування нормативно-правової бази, специфіки матеріально-технічного оснащення. Особливістю впровадження СПА-технології є облік природних чинників регіону.

Реализация концепции СПА в санаторно-курортном учреждении предусматривает разработку проекта, организацию рабочего пространства, методической документации, обучение персонала, индивидуальную работу с пациентом. Интеграция СПА-технологий в санаторно-курортный комплекс должна учитывать нормативно-правовую базу, специфику материально-технического оснащения. Особенностью внедрения СПА-технологий является учет природных факторов региона.

Realization of SPA-conception in sanatorium-resort establishment foresees development of project, organization of working space, to the methodical document, teaching of personnel, individual work with a patient. Integration of SPA technologies in the sanatorium-resort complex must take into account a normatively-legal base, specific of material and technical equipment. The feature of introduction of SPA technologies is an account of natural factors of region.

Эстетическая медицина в последние годы бурно развивается благодаря реализации современных концепций здоровья и красоты [1]. Возрождение медицинской профилактики на этапе санаторно-курортного лечения является одним из важнейших направлений социального развития и совершенствования системы отечественного здравоохранения [2].

Решению этой проблемы во многом может способствовать развитие концепции охраны здоровья здорового человека, которая имеет цель снизить отток из популяций здоровых в популяцию больных и предусматривает внедрение современных технологий оздоровления [3].

В зависимости от действия на функциональное состояние организма, нами предложено условно классифицировать СПА-процедуры по трем основным градациям: активные (или нагрузочные), расслабляющие, гармонизирующие (насыщающие или восстановительные) СПА-процедуры.

Активные или нагрузочные процедуры оказывают стресс-индуцирующее воздействие, повышают обменные процессы, стимулируют формирование адаптации. К их основным типам относятся воздействующие на кинестезиологический, кожно-температурный, интерорецептивный анализаторы. Примером может служить кинезиотерапия, активные и классические виды массажа, общая криотерапия, русская парная, сауна, горячие обертывания, подводный гидромассаж, вихревые ванны, а также активизирующие телесно-ориентированные психотехники. Нагрузочное воздействие в процедурах оказывает тренирующий эффект, при физических нагрузках

активные фазы (до достижения уровня субмаксимальной нагрузки) должны сменяться периодами восстановления пульса и артериального давления, для формирования долгосрочных механизмов адаптационного ответа процедуры должны проводиться курсом более 12 дней.

Расслабляющие СПА-процедуры повышают активность парасимпатического отдела вегетативно нервной системы, снижают тревожность и возбудимость пациента. К наиболее известным относятся: гидроароматерапевтические, восточные методики расслабления (йога-шивасана, медитация), посещение галокамеры, релаксирующие массажи стоп, цветотерапия, релаксационный телесно-ориентированный аутотренинг, применяемые в сочетании с физическими методами. При проведении процедуры необходимо учитывать принцип синергизма и потенцирования действия, так как воздействие на анализаторы не должно быть разнонаправленным по механизму действия.

Гармонизирующие или восстанавливающие СПА-программы комплексно воздействуют на функциональное состояние организма, сочетая в себе весь спектр целостного, холистического подхода, рассматривающего индивид как единое целое, а не совокупность взаимозависимых органов и систем. Поэтому СПА-процедуры целесообразно проводить с учетом физического, эмоционального, ментального состояния духовных особенностей пациента, что позволяет включать разнообразные индивидуализированные комбинации релаксационных и активизирующих воздействий.

На сегодня в рамках создания и развития системы

СПА в Україні основними задачами являються: інтеграція критеріїв Європейської асоціації курортів к нормативно-правовій базі України; розробка стандартів відповідності якості, умов зберігання та використання натуральних засад, препаратів, витратних матеріалів, вимог до обладнання для проведення процедур; розробка методик застосування СПА процедур, показань та протипоказань, стандартів сумісності в СПА; обґрунтування проведення та використання оздоровчих косметологічних методик в СПА; створення системи контролю стану пацієнта; впровадження стандартів якості надання СПА послуг та проведення процедур. Поетапна реалізація концепції СПА в санаторно-курортній установі повинна передбачати розробку проекту, формування СПА простору, організацію СПА кабінетів, підготовку методичної документації, навчання персоналу, створення системи індивідуальної роботи з пацієнтом та критеріїв стану його в СПА, інтеграцію в базовий комплекс. Необхідними

умовами реалізації СПА-концепції є врахування існуючої нормативно-правової бази, санітарних норм, специфіки матеріально-технічного обладнання, можливостей навчання персоналу в Україні та за кордоном. Важливою особливістю впровадження СПА-технологій є використання природних факторів регіону, поєднання місцевих лікувальних факторів з брендовими СПА-препаратами в оздоровчих та естетичних СПА-процедурах. Україна, займаючи провідне місце в Європі за кількістю та якістю природних лікувальних ресурсів, має величезний потенціал та перспективи для того, щоб стати великою «курортною державою» [4–7].

Актуальним напрямком СПА в умовах курорту є корекція психосоматичних та вегетативних розладів, метаболічного синдрому, ожиріння, клімактеричного синдрому, синдрому хронічної втоми, профілактика раннього та преждевременного старіння, а також організація мотиваційних тренінгів за принципом лайфкоучингу для формування знань, умінь та навичок здорового стилю життя.

Література

1. *Ежов В.* Фізіотерапія: принципи, методи, організація / *В.В. Ежов, Ю.І. Андріяшук.* – Симферополь–Ялта: КГМУ ім. С.І. Георгієвського, 2004. – С. 46–56.
2. *Креббін-Бейлі Д.* СПА-терапія в індустрії краси. Методика процедур, експлуатація обладнання, програми навчання СПА-менеджменту: пер. з англ. / *Д. Креббін-Бейлі, Д. Харкал, Д. Харрінгтон.* – М.: РИПОЛ Класик, 2008. – 304 с.
3. Здоров'я здорового людини. Наукові основи відновлювальної медицини / *А.Н. Разумов, В.І. Покровський, А.М. Сточик, І.П. Бобровницький, В.С. Шинкаренко.* – М., 2007. – 544 с.
4. СПА-технології у відновлювальній медицині і курортології: стан та перспективи розвитку в Україні / *В.В. Ежов, О.А. Гоженко, С.Н. Бучинський, І.Ф. Душкін* // Курорти та санаторії України: науково-практичний довідник / ред. проф. *К.Д. Бабова, проф. В.В. Ежова, д. мед. н. О.М. Торхтіна.* – К., ВД «Фолігрант», 2009. – С. 124–128.
5. *Илларионов В.* Современные методы физиотерапии / *В.Е. Илларионов, В.Б. Симоненко.* – М.: Медицина, 2007. – 176 с.
6. *Александров В.* Основы восстановительной медицины и физиотерапии / *В.В. Александров, А. И. Алгазин.* – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009 г. – 144 с.
7. *Боголюбов В.* Физиотерапия и курортология / *В.М. Боголюбов.* – М.: Бином, 2009. – 312 с.

Сведения об авторах:

Ежов В.В., д. мед. н., профессор, зав. каф. фізіотерапії факультета післядипломного освіти КГМУ ім. С.І. Георгієвського.

Гоженко Е.А., ст. н. співробітник, к. мед. н., Український науково-дослідницький інститут медичної реабілітації та курортології МОЗ України.

Овчаренко А.А., лікар СПА-салона «Море», СПА-технолог компанії «Українське СПА».

Бобков А.С., лікар СПА-салона «Море», головний СПА-технолог компанії «Українське СПА».

Адрес для переписки:

Ежов Володимир Володимирович. Україна, 95006, Симферополь, бул. Леніна, 5/7.

Тел.: (067)3177333. E-mail: atamur@niail.ru